

Inspraak Ronde Tafel evaluatie centrumvisie

Egbert Visscher, voorzitter platform buurten en dorpen / 2019 11 21

In verband met de beschikbare tijd beperk ik mij tot de aanbevelingen. De conclusies die daaraan ten grondslag liggen kunt u nalezen op de site van Zeist en van Beter Zeist.

Voor een groot deel is de onderbouwing te vinden op de website onder de betreffende rubriek en subrubrieken: http://beterzeist.nl/?page_id=933

Conclusies

1. Winkeliers, vastgoedeigenaren en inwoners hebben indertijd meegepraat in de Themagroep Bereikbaarheid. De conclusie van de deelnemers aan deze Themagroep was dat er eigenlijk geen problemen van bereikbaarheid en parkeerproblemen waren. De overgrote meerderheid van de deelnemers aan deze themagroep had juist aantoonbaar een voorkeur voor een verkeersvariant waarbij de doorstroming van het centrum verbeterd zou worden. Deze voorkeur is echter niet overgenomen door de kerngroep. De raad is dit duidelijk gemaakt maar heeft hier niets mee gedaan. De filosofie van die variant (openheid leidt tot minder verkeer) zou alsnog onderzocht moeten worden.
2. In wezen ging de centrumvisie om het bevorderen van een levensvatbaar, compact en aantrekkelijk winkelcentrum. Daarbij is op instigatie van Belcour-exploitanten prioriteit gegeven aan het autovrij maken van de ingangen van dat autovrije winkelgebied om dat toegankelijker te maken. Nooit is gekozen voor een autovrij of autoluw centrum zoals nu wordt gesteld. Wel zou de Slotlaan autoluw moeten worden. Ook het verbeteren van het fietsverkeer stond jammer genoeg niet in de centrumvisie.
3. Als gevolg van de gekozen prioriteit voor het aanpassen van de verkeerscirculatie en van de weginrichting was er weinig aandacht over voor het compact maken van het winkelcentrum. Sterker, er werd bij nieuwe projecten nog steeds winkelruimte toegevoegd.
4. De winkeliers en ondernemers waren in eerste instantie blij dat er eindelijk iets ging gebeuren. Als gevolg van de wegwerkzaamheden, de nieuwe 'shared space' weginrichting en de invoering van de verkeerscirculatie daalden echter bij velen de omzetten. Bezoekers bleven weg zowel van buiten Zeist als eigen inwoners. Daarbij genereert een bezoeker van buiten Zeist die met een auto het winkelcentrum bezoekt gemiddeld veel meer winkelomzet. Dat betekent dat het negatieve effect op de omzet veel groter is dan alleen het dalend aantal bezoekersauto's doet vermoeden.
5. Alle door de insprekers genoemde verkeersproblemen, inclusief de verwachte effecten van de voorgestelde 'shared space', zijn in 2015 e.v. genoemd en uitgebreid beschreven in onze reacties over het amendementsvoorstel van de centrumvisie. Wij hadden veel liever gezien dat de ongunstige verwachtingen niet waren uitgekomen.
6. De ontstane problemen waren niet alleen te verwachten, maar hadden tijdens de voorbereiding van de uitvoering en de eigenlijke uitvoering nog voorkomen kunnen worden. Bovendien leidde de concentratie op de vermeende verkeersproblemen en de weginrichting tot het verwaarlozen van de redenen waarom bezoekers naar het centrum van Zeist komen. Kortom, wat zijn de sterke punten van Zeist en wat vinden we in het centrum daarvan terug.
7. Het heeft primair ontbroken aan een vruchtbare dialoog tussen het college, de raad en het gemeentehuis enerzijds en de bevolking en ondernemers anderzijds.

8. Dat er geen goede dialoog ontstond is te wijten aan de onverbiddelijke houding dat er alleen over ondergeschikte uitvoeringsaspecten kon worden gesproken. Voor het overige werden belanghebbenden steeds verwezen naar de rechter.
9. Ondanks een breed gedragen burgerinitiatief weigerde de raad een Ronde Tafel te houden. Belangrijke direct-belanghebbenden zijn ondanks herhaalde verzoeken en toezeggingen van het college niet geconsulteerd. Dat was aantoonbaar geen toeval, maar bedoeld beleid van verantwoordelijke bestuurders.
10. De al lang toegezegde evaluatie was geen evaluatie van de in 2015 vastgestelde beleidsvisie, maar een realisatie- en belevingsonderzoek, dus alleen gericht op de huidige situatie en in feite een nulmeting. Bovendien ontbreekt in het rapport nog het derde deel over het 'lerend vermogen', namelijk het (communicatie)proces, de ervaringen van belanghebbenden en wat goed ging en wat beter kan.
11. Tijdens het hele proces heeft het nadrukkelijk ontbroken aan objectieve informatie en juiste cijfers. Met veel moeite hebben burgerdeskundigen in ons netwerk de feiten boven tafel weten te krijgen, zij het dat niet alle informatie meer beschikbaar bleek. Zelfs tot enige maanden geleden werden cruciale gegevens vernietigd en belangrijke rapporten achtergehouden.
12. Uit de inventarisaties en analyses bleek helaas dat zaken verkeerd zijn weergegeven en voorgesteld, waardoor niet alleen belanghebbenden, maar ook de raadsleden verkeerd zijn voorgelicht, zie onder meer inspraakreacties van burgerdeskundigen. Diverse dossiers zijn beschikbaar en/of staan op de website en zijn bij het college en de raad bekend. Ze werden soms ook ingediend bij de Rechtbank Midden Nederland en de Raad van State.
13. De gevolgen van het proces en de maatregelen hebben diepe sporen achtergelaten in Zeist, zowel qua vertrouwen in het bestuur, zakelijk, financieel, emotioneel als qua inzet van tijd. Die tijd had ook anders kunnen worden besteed aan echt belangrijke zaken op het gebied van duurzaamheid, klimaat, ondersteuning van zwakke groepen etc, etc. Dat geldt ook voor Beter Zeist en de aangesloten buurtorganisaties, groepen en personen. We krijgen de indruk dat deze impact door raadsleden, collegeleden en ambtenaren wordt onderschat.

Aanbevelingen

1. Gezien het geringe draagvlak voor de verkeersbesluiten uit de amendementsvariant en de ongewenste gevolgen ervan voor inwoners, ondernemers en dienstverleners is het het beste alle genomen besluiten in te trekken.
2. Hetzelfde geldt voor het in 2019 besloten eenrichtingsverkeer van de Korte Steynlaan. Het doordrukken van deze maatregel zal leiden tot escalatie van de protesten en tot een nieuwe serie juridische procedures die dan waarschijnlijk zullen doorlopen tot in 2021, dus net voor de gemeenteraadsverkiezingen.
3. Het intrekken van de maatregelen leidt volgens diverse betrouwbare analyses niet tot een overbelasting van de Stationslaan, maar wel tot een vermindering van het aantal motorvoertuigen op de Lindenlaan e.o. en van andere wegen. Bovendien zorgt het voor minder omrijden, tijdverlies, luchtverontreiniging en vermindert het de kans op verkeersongelukken (minder autokilometers). Zie verder ook de inspraakreacties van burger-deskundigen.
4. De openstelling voor auto's van de noordoost-zuidwest verbinding leidde begin dit jaar niet tot problemen. Dat bleek tijdens de openstelling samen met

- lijnbus van november 2018 tot en met januari 2019. Waarom dan niet de verbinding weer openstellen?
5. Als na het intrekken van de besluiten toch wordt overwogen een of meerdere verkeersbesluiten te nemen kan dat het beste worden voorbereid in samenspraak met alle belanghebbenden en een paar competente verkeersdeskundigen. Uitgangspunt is een integrale aanpak en zo nodig een gefaseerd invoeren. Dit is nodig om de verkeers- en veiligheidseffecten te kunnen nagaan en zo nodig bij te sturen na iedere stap. De invoering ervan kan juridisch plaatsvinden via een terug te draaien verkeerspiloot en een tijdelijk verkeersbesluit.
 6. Om in voorkomende gevallen herhaling van grote problemen te voorkomen wordt voorgesteld een onafhankelijke adviesraad of netwerkgroep in te stellen over mobiliteit, verkeer en verkeersmaatregelen. Er zijn inmiddels meerdere burgers in Zeist die grote kennis, en zelfs meerjarige databases, hebben van verkeersstromen in ons dorp.
 7. Het bebouwen van de markt is nu impliciet opgenomen in het raadsvoorstel. Gezien de implicaties die de bebouwing heeft voor de ruimtelijke inrichting en het feit dat er geen duidelijkheid is voor de plek van de markt moet hier nu geen besluit over worden genomen. Bovendien hebben inwoners zich in het verleden (2013) massaal verzet tegen bebouwing van de markt. De argumenten daarvoor gelden nog steeds.
 8. Het raadsvoorstel zal moeten worden ingetrokken en vervangen door een ander voorstel waarover inspraak zal moeten plaatsvinden. Laat de raad niet weer in de fout gaan door het raadsvoorstel ingrijpend te amenderen waardoor inwoners en ondernemers zich daarover niet kunnen uitspreken zoals begin 2015.
 9. Wij ondersteunen het voorstel om een breed raadsonderzoek te houden over de besluitvorming, uitvoering, informatievoorziening, opbrengst en evaluatie van de centrumvisie. Dit om te leren van deze ontwikkelingsgang en vanuit de praktijk van werken af te leiden hoe dergelijke projecten in de toekomst beter kunnen worden voorbereid en uitgevoerd. Het gaat in het bijzonder over de verkeersmaatregelen, de burgerparticipatie en de financiën. De geheimhouding van de totale kosten van het project en die van aanvullende activiteiten (inhuur extra personeel, groen, kunst, ondersteuning winkeliers, reductie parkeerkosten, kosten procedures etc.) moet worden opgeheven.
 10. Het 'door ontwikkelen' van het centrum moet geen vrijbrief zijn om door te gaan met geldverslindende uitgaven voor het centrum ten koste van andere dringend noodzakelijke voorzieningen. Genoeg is genoeg. Wel moet worden gezorgd voor verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers in verband met het mislukte 'shared space' avontuur. Ook moet er ruimte zijn voor nadeelcompensatie voor aantoonbaar gedupeerde ondernemers en anderen.

Ten slotte

Deze aanbevelingen zullen ons inziens snel en in goed overleg met betrokken stakeholders moeten worden doorgevoerd. Uitstel zal het vertrouwen van de Zeister bevolking in de politiek verder doen afnemen. Kortom: trek alle maatregelen in!